

Sămănătorul

Revistă Săptămânală

Director: AURE C. POPOVICI

SUMARUL :

I. SCURTU. -- Pentru statuia lui Eminescu.
C. TEODORESCU. -- Sonet
ION LIVIANU. -- Din Copilărie.
ADRIANA BUZOIANU. -- Avatar (versuri).
I. E. TOROȚIU. -- Cântec popular.
MATILDA SERAO. -- Duet de Salon.
ORESTE. -- Povestea Crivățului.
GUY DE MAUPASSANT. -- Singurătate.
G. VLĂDESCU ALBEȘTI -- Scrisoare (versuri).
CONST. MANOLACHE. -- Liliacii (versuri).
Revista Generală. -- din Istoria României de d. Onciul. -- Revista politică și literară. -- Nona Revistă Română. -- Arta Gotică în vramile noastre. H. Starea Japoniei după războiul de acum doi ani. -- Rostul judecății limpezi în educația morală.
RĂSPUNSURI.

Exemplarul 20 bani

«MINERVA». -- București.

„MINERVA” INSTITUT DE ARTE GRAFICE
ȘI EDITURA

B-DUL ACADEMIEI, 3. — EDGAR QUINET, 4. — BUCUREȘTI

A APARUT :

TALMACIRI

DE

ST O. IOSIF

PREȚUL : LEI 1.50

PE PLAIU

DE

I. CIOCÂRLAN

PREȚUL : LEI 1.50.

De vânzare la toate librăriile din țară

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTAȚIA

B-dul Academiei, 3,
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară . . . . . 10 lei
În străinătate . . . . . 12 »

PENTRU STATUIA LUI EMINESCU

Se vor împlini, în zorile verii, douăzeci de ani, de când geniul morții chemă la pacea eternei Nirvane pe neuitatul Mihail Eminescu, geniul vieții noastre literare moderne. Prea de vreme și în chip tragic se stinse lucefărul măreț, după ce, ani de zile, dela 1883 până 'n ceasul fatal al morții, el fusese mai mult învăluit în negura nebuniei.

Dacă, după nebunia sa și mai ales după moartea sa, poetul Eminescu a fost repede recunoscut, admirat și jeliut de lumea cetitorilor români, din toate țările pe unde trăesc ai noștri, totuși abia acuma începem a-i pătrunde pe deplin personalitatea sa uriașe, în toate tainele și comorile ei. Ne vin în minte minunatele versuri din «La steaua», poezia sa târzie, apărută după înnebunirea maestrului :

*Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se sue;
Era, pe când nu s'a zărit,
Azi o vedem și nu e!*

Cât de potrivită este, cu soarta numelui său, admirabila inspirație din lumea cosmică pe care poetul o străbătuse cu intuiție genială! Da, el însuși era, pe când nu se zăria toată splendoarea personalității sale. Astăzi, după douăzeci de ani dela moartea sa, *il vedem și nu e!* Și 'n curgerea vremurilor, icoana lui va răsări tot mai luminoasă, tot mai mândră, — din generație în generație, veac de veac... Și când amintirea lui pământeană se va fi irosit cu cei din urmă dintre prietenii și contemporanii săi, atuncea se va înălța în majestate de zeu, îmbrăcat în mantia nemuririi, chipul său, desfăcut de toată pulberea pământului și de toate zădărniciile lumii.

În douăzeci de ani, câte și ce mari deosebiri în felul și 'n măsura de-a'1 înțelege pe Eminescu. Atuncea, de și admirat de cercul «Junimei literare», de și studiat de un maestru al criticei ca d. T. Maiorescu, în pagini de sinteză clasică, el era socotit în masele cetitorilor mai mult ca un cântăreț al durerii, al suferințelor umane,

obștești și eterne, — ca un pesimist. Astăzi, el ne apare ca un soare nou; lumina de amurg în care mulți îl văzură, este flacăra biruitoare a răsăritului. Astăzi, Eminescu ni se arată în realitatea lui de poet național și universal în aceiași vreme, în puterea lui genială de poet al tuturor simțirilor înalte, al tuturor gândirilor adânci, cari pot frământa un suflet: poet al iubirei, al naturei, al gloriei și durerilor neamului său, al trecutului și prezentului omenirii, al Universului întreg!

Dar ne mai răsare Eminescu și'n aureola unui cugetător profetic al neamului nostru, unui luptător eroic pentru bunurile naționale supreme și pentru idealurile românești, unui îndrumător al literaturii și al culturii noastre moderne, — unui *apostol*! Comoara de studii, articole, cugetări, ascunse sub colbul așternut peste manuscrisele sale și peste ziarele și revistele la care scrie, această comoară, multă vreme nebănuită, ne-a dat un Eminescu mare-parte nou și ne-a redat pe ade-văratul și întregul Eminescu.

Este deci prea firesc să se simță în lumea noastră intelectuală și un cult nou pentru marele poet reuăscut. Și e firesc să se ceară, precum au făcut-o Gălățenii, într'o pornire generoasă, — comemorarea celor douăzeci de ani impliniți dela moartea poetului, ca o sărbătorire generală a învierii geniului eminescian.

În Capitala țării au și început să se ia măsurile pentru aniversarea demnă a funebrei zile de 15 Iunie, când poetul a trecut la veșnicie. Dela Iași, dela Galați și din alte orașe ne vin de asemenea știri îmbucurătoare despre pregătirile ce se fac în vederea comemorării. Se vor da festivaluri, se vor rosti cuvântări despre Eminescu, se vor cânta poezii ale sale, se vor publica almanahuri festive. În unele părți, este vorba să i se ridice poetului și un bust local.

Ideea e frumoasă, de sigur, dar credem că a sosit vremea înălțării în București a unei statui monumentale, vrednice de geniul lui Eminescu. În acest sens, un grup de scriitori, artiști și profesori au și luat inițiativa în București. Ei se vor adresa tuturor prietenilor și admiratorilor poetului, vor organiza un nou festival la 15 Iunie, în sala «Ateneului», se vor constitui într'o societate anume pentru strângerea prin serbări și subscripții a fondurilor trebuincioase unei statui monumentale, cu totul artistică și cu totul vrednică de numele și de amintirea lui Eminescu. Nu săptămâni și nici luni de zile, ci — dacă va fi nevoie — ani întregi se va stărui în acest scop, alcătuindu-se pretutindenea, în țară și la Români de peste hotare, cercuri de oameni harnici, devotați ideii de a se înălța lui Eminescu o statuie. Va fi un fel de societate în felul societăților germane, a Goethe și Schillerbun-

durilor, căci numai astfel, prin muncă răbdătoare și prin stăruinți jertfitoare, se pot înălța opere de recunoștință trainice și demne.

Nu ne îndoim că ideea va prinde, va fi primită și sprijinită cu dragoste pretutindenea între cetitorii și admiratorii poetului. La vreme și când comitetul din București se va fi constituit pe deplin și își va fi stabilit întreg planul propagandei, revista noastră—și credem că toate celelalte—va sta ori când la îndemână pentru informații mai de aproape despre cele ce se pregătesc.

Dar și până atunci, e bine să vestim din vreme ideea statuii lui Eminescu, a unei mândre statui pe care parcă o vedem răsărind, dintre «flori albastre», într'un cadru de «tei», în mijlocul grădinei Cișmigiu ori la Șosea, în preajma unui poetic lac improvizat,— spre a fi ca un loc de închinare către geniul poeziei noastre. Falsica marmură albă, pe care Eminescu a cântat-o în atâtea din poeziile sale, drept simbol al frumuseții și castității idealului său de femeie, va înfăptui astfel, pentru ochii și sufletul tuturor, eternitatea operii poetului și vrednicia recunoștinții credincioșilor săi.

ION SCURTU.

SONET

Constanța.

Ori eât ați geme, valuri frământate
De duhul cel năprasnic al furtunei,
Voi nu v'asămânați nicidecum nebunei
Simțiri ee'n piept nemângăiat se sbate.

Căei lupta voi o dați pe prețul unei
Intrări din nou în margini îngustate,
Simțirea, însă, oarbă, veșnic bate
Spre-o lume ee'n puterea noastră nu ne-i.

De-aceea, când mă pierd pe țărm de mare
Și-i sorb adânea ei eutremurare,
Un gând își ia în mintea mea ființă :

Să'nălatur dorul nemplinit din plânsu-mi
Și-apoi, înerezător în biruință,
Să lupt să mă câștig pe mine însu-mi!

C. TEODORESCU.

DIN COPILĂRIE

Plecasem la arie însoțit de cel mai vechiu argat dela curte: Anton Sima Bucur.

Eră un Bulgar scurt și gras, cu niște ochi mici înfundați în orbite și totdeauna melancolici, cu un nas aquilim și cu niște urechi ca două cornete alipite de laturile capului.

Cei cari îl cunoșteau nu-și aminteau să-l fi năzut vreodată răsând. Chefurile, însoțite de fel de fel de glume, ce se făceau la praznice, îi smulgeau cel mult surâsuri silite. Vorbiă rar de tot și totdeauna scurt și rece.

E mult d'atunci și cu toate acestea îmi reamintesc bine groaza ce-mi în-suflase acest om ciudat.

Lumea însă, spunea că Bulgarul are o inimă foarte bună.

Mersesem tăcuți unul lângă altul, prin negura prafului de pe șosea și acum ajunseseam în lunca Călmățuiului, luând drumul pe un covor de iarbă verde presărat cu flori de câmp. Eram albi de praf. Dacă nu eră Iulie ai fi zis că suntem ninși.

În stânga noastră eră apa Călmățuiului, care părea o oglindă uriașă fără sfârșit în care se resfrângea un cer senin asemănător.

Ne oprirăm lângă un șipot ce țiuia tainic sub niște tufșuri veștede. Bulgarul se aplecă să bea apă și când se ridică, rămase drept, incremenit, cu privirile ațintite ca ale unui om căzut pe gânduri, care sau se teme de ceva, sau se căește de vreo faptă nelegiuită. Mă uitai la el nedumerit. Deodată lucrurile luară o nouă întorsătură: privirea fixă de până acum se schimbă într'o rotitură a ochilor în toate părțile și se opri în sfârșit asupra mea, măsurându-mă de sus până jos, cercetându-mă cu amănunțime. Simțeam că mi se împietrește sângele în vine și fiindu-mi frică de uitătura aceea groaznică mă dădui la o parte, spre șipotul al cărui murmur nici nu-l mai auzeam. El rămase nemișcat, cu aceiași ochi firoși, cu aceiași căutătură pătrunzătoare, care acum străbătea întinsul cu o iuțeală uimitoare, mișcându-se dela cer la pământ, ca și cum ar fi voit să-l cuprindă deodată, cu o singură privire. Stătui inlemnit. Bulgarul, cu o voce răgușită, sitavă, murmură ceva neînțeles: «aici au să ți rămâie oasele» și zicând acestea făcū câțiva pași înainte, puse mâna pe pușcă și întorcându-se deodată spre mine îmi făcū semn cu mâna să mă apropii, fără să-mi spue vreo vorbă. Nici acum nu mi dau seama cum de am putut să mă apropii de el. Eră înfiorător: tremură vargă și ochii lui mici mi se păreau injectați.

Mă luă cu putere în brațe, mă trecu apa pe malul celălalt și ducându-mă sub un nuc bătrân îmi spuse să stau acolo; iar el, făcū câțiva pași înainte, se așeză cu spatele la mine, cu un genunchi în pământ, și cu pușca pregătită să tragă.

Îmi aruncai ochii înainte. În slăvile văzduhului, un vultur se învârtea

în rotogoalele mari, descriind ceruri din ce în ce mai mici cu cât se apropia de pământ. Pe malul apei, lângă niște trestii, aplecate ușor de un vântuleț cald, stătea un cocor cu-o aripă ruptă, privind cerul și pe dușmanul care se cobora d'acolo.

Bulgarul pare că era o bucată ruptă și cioplită dintr'o stâncă; ședea încremenit și mi se părea că nici nu răsuflă.

Curcurele făcute de vultur se micșorau văzând cu ochii și când acesta crezu momentul prielnic pentru pradă se lăsă ca o săgeată la pământ, cu aripile întinse ca niște vânturători uriașe, își infipse ghiarele ascuțite în penele cocorului iar cu ciocul său covoiat bătea neîncetat capul dușmanului neputincios. Aripelile lipăiau mereu în dreapta și în stânga împreunându-se sub burta cocorului, împiedicând astfel pe acesta să și ascundă capul între picioare.

Urmăream lupta cu pasiune. La un moment, cocorul făcu o sfortăre, voi să și întoarcă capul spre a lovi pe adversar cu ciocul său lung și ascuțit dar mișcarea fu prea înceată așa că vulturul avu timp să-l nemerească din nou în cap. S ngele începă să curgă presărând mărgelile roșii pe pieptul alb ca laptele al cocorului. Lupta urma cu mai multă furie. Smuceli, loviri neînțetate se repetau cu o iuteală surprinzătoare pe când luptătorii se apropiu mereu de apă. O lovire mai puternică însă, urmată de un fum alburii îmi atrase atenția. Bulgarul după ce descărcase pușca o luă la fugă urlând din toate puterile. Il ajunsei tocmai în clipa când descleșta ghiarele vulturului din penele rivalului său. Omorise vulturul cu un singur glonț. Luă pe cocor în brațe și împreună cu mine ne întourserăm la curte.

Eu mă dusei să dau sfoara în țară de pățania noastră, iar Bulgarul legând rana cocorului, rămăsese surprins și privea ca o minune faptul că craniul cocorului nu era spart.

D'atunci singura mea îndeletnicire fu să îngrijesc de cocor, care după vre-o trei zile fu pe deplin vindecat. Mă sileam să găsec un mijloc prin care să-i vindec aripa. Bulgarul mă spionă totdeauna ca nu cumva să chinuesc sau să obolesc animalul prin prea marea mea dragoste față de el. Intr'o zi, de ciudă că cocorul nu vrea să mănânce, i-am dat o palmă în cap. Intr'o clipă Bulgarul fu lângă mine, muștrându-mă de ceeace făcusem și amenințându-mă că dacă mai dau în el mă spune tatei.

— Asta nu frumos la D-ta, eu spune la Boiarul... — imi zise el supărat.

* * *

Au trecut zile la mijloc în care timp unica mea petrecere fusese cocorul. Nu mă bucura nimic mai mult decât să stau cu el, să vorbesc cu el, să-l întreb cine i-a rupt aripa, să-l sărut, să-l plimb prin curte, să-l aduc uneori prin casă și să-l așez în fața oglinzei, să caut broaște, să-i aduc de mâncare, în sfârșit de dimineață până seara singura mea îndeletnicire era cocorul și numai el. Câte-odată noaptea visam că a murit cocorul sau că a zburat și începeam să plâng din somn iar când mă deșteptam eram foarte fericit că a fost numai vis; și dimineața următoare, cea dintâi grije era să alerg la cocor să văd dacă visul a fost adevărat.

Zile întregi d'arândul ședeam cu el prin grădină și la masă, cea dintăiu a mea grije era să-mi aduc cocorul.

Timpul însă trecea pe nesimțite și eu povesteam într'una cocogului cum o să petrecem iarna împreună la căldura plăcută a focului, cum o să vie primăvara și o să eșim la arătură și câte și mai câte altele îmi treceau atunci prin minte, planuri luminoase venite în inchipuirea mea de copil naiv. Și veni toamna incetul cu incetul; frunzele îngălbenite se deslipeau una câte una așternând covor galben-roșiatic pe pământ. Zilele erau mai reci. Oamenii plecau cete — cete la culesul porumbului și când ajungeau în dreptul curței noastre, mă întrebau toți, ca și cum ar fi avut acelaș gând: Ei, ce mai face cocorul, boerule?

Iar eu simțeam o îndoită mulțumire sufletească: întâi, că boerul eram eu — și tatei îi zicea tot Boerul — și a doilea că tot satul se interesa de prietenul meu și de sănătatea lui.

Într'o dimineață văzui pe cocor dând un țipăt, uitându-se lung la cer și luând-o la goană prin curte cu o aripă întinsă. Mă uitai după el și apoi în sus și văzui spre marea mea mirare un cârd de cocori învârtindu-se pe sus, în spațiul nemărginit și țipând d'acolo din înălțimile curate și senine la cel de jos care îi auzea dar care totuși nu se putea urca până la ei. O zi întreagă s'au învârtit pe sus cocorii, ocolind curtea noastră. Aci se ridicau, aci se lăsau, aci dedeau țipete prelungi pentru a auzi un strigăt plin de jale dela tovarășul lor care din ziua aceea și-a schimbat firea devenind trist. Tocmai seara, când soarele se lăsa în chindii, în țipete din ce în ce mai slabe, ca venite din alte lumi, s'au depărtat și au dispărut în imensitatea cerului. A doua zi cocorul n'a vrut să mănânce de loc. Era bolnav. Ședea în mijlocul curței, într'un picior, cu ochii spre cer, abătut, scoțând din când în când câte-un țipăt surd care îi pătrundea inima. Mi se păruse că și-a schimbat glasul. Atunci l'am luat și l'am dus în casă unde a stat până a doua zi de dimineață, fără să mănânce, trist, desnălăjdut. Mi-a fost milă de el și l-am scos în curte. În locul unde l'am așezat, acolo a staț până seara, nemișcat cu ochii pironiți în văzduh și dând în răstimpuri strigăte jalnice de durere. Dar, deodată, aceeaș mișcare din ziua precedentă, aceeaș lipăială de aripă, aceeaș goană prin curte, aceleaș și aceleași strigăte sinistre îmi atraseră atenția. Mă uit la cer. Un cârd de cocori în unghiu drept spintecă văzduhul în croncâneli slabe și prelungi. S'au învârtit pe sus atrași de strigătele desperate ale celui de jos — aproape un ceas și când a început să se însereze bine au apușat drumul spre miază-zi aruncând d'acolo din înălțime strigăte de îmbărbătare tovarșului rămas în străini.

* * *

În dimineața următoare l'am găsit stând nemișcat la pământ, cu capul întins pe spate, cu ochii lui albaștrii stinși pentru totdeauna și întorși spre cer să-și vadă parcă tovarășii dispăruți la orizont.

Alături de el Bulgarul plângea.

ION LIVIANU.

A V A T A R

Sub arcele sprâncenei
 Luceferii amândoi
 Ascund domol lumina;
 Lumina lor adâncă
 Și strașie și dulce;
 Pe fața 'mbătătoare
 Și albă de visări,
 Ca trandafirul palid
 Ca marmora de albă,
 Tăcută ca și ea,
 Albastra umbră-a genei
 Alunecând ușoară, —
 Lucire viorie
 A slăcării, ea pare
 Pe-o lampă de-alabastru.
 Pe fruntea liniștită,
 Pe gâtul tău subțire,
 Se lasă părul moale

Și 'ntunecat, copile,
 În pragul primăverii.

Pe creștelu-ți o mână
 Ași apleca, senișe,
 Și o rugă fermecată
 Din buze murmurând:
 Să crească părul negru
 În bucle mari, în josul
 Grumazului subțire,
 Și chiton alb de in
 Să cadă lin pe trupul
 Ca mlada cea de crin;
 Pe umere o tolbă,
 Săgețile și arcul
 În față să-mi răsară
 Copilul Afroditei,
 Frumos și straniu, Eros.

ADRIANA BUZOIANU

CÂNTEC POPORAL

*Cât eram la mama fată
 Spălam cofa câte-odată,
 Dar de când m'am măritat
 Mâna'n cofă n'am băgat.
 Pe din'untru-i cu burezi
 Din afară-i cum o vezi:
 Printre doage
 Pui de broaște,
 Printre cercuri
 Pui de iepuri.*

Cules din Pătrăuți.

I. E. TOROȘIU.

DUET DE SALON

După cum e obiceiul napolitan, cele două prietene se sărutară foarte dragălaș pe obraz. Giovannina tăcea, neclintită puțin, ca și cum ar fi obosit-o scara pe care o urcase; Maria, o fată tânără, ținea o mână a prietenei sale, măritată, între mâinile ei; îi zâmbește și-i spune:

— Ce bine ai făcut c'ai venit; ce bine ai făcut!

— Da, scumpo, scumpo! — răspunse Giovannina ridicând cu un deget bărbia Mariei, pentru a o privi mai bine în față, am venit numai decât după ce m'am întors din călătorie. Am stat acolo... în castelul meu, prea mult timp, prea mult, și fără să vreau am fost cuprinsă de o melancolie...

— Melancolie? nu cred, Giovannina. Fața ta este atât de senină, obrații îți sunt înbujorați, privirea-ți zâmbește: nu ai nici măcar acea urmă de dorință, care e umbra cea neagră din jurul ochilor.

— Intr'adevăr, par liniștită, — răspunse Giovannina cu o ușoară tremurătură pe buze, care putea fi luată drept un surâs, — însă nu e vorba de mine, ci de tine!... am venit aci ca să aflu tot ceia ce ai făcut din Iulie, de când noi nu ne-am mai văzut, cum ai mai petrecut, cum te-ai mai plictisit, ce-ai mai gândit; cer o povestire lungă, lungă, lungă ca acelea pe cari le cer copiii. Ascult, frunoasa mea.

— Draga mea, din Iulie și până în August am fost la Castellamare; din August și până în Septembre la Sorrento.

— Și la 1 Octombrie?

— La Neapole.

— La Neapole?

— Neapole.

Cele trei cuvinte sunară puternic și hotărît, atât la întrebările puse cât și la cele două răspunsuri.

O clipă de tăcere.

— Și-apoi? întrebă Giovannina, întinzându-se cu o mișcare voluptoasă în scaunul ei.

— Și-apoi? ce lucru?

— Ce-ai făcut — sufletul meu — ce-ai făcut în toate aceste locuri?

— Ah! Iată! La Castellamare, am făcut băi, am înotat, și am dansat foarte mult; la Sorrento m'am plimbat pe jos, călare și în trăsură; am citit foarte mult, am făcut destulă muzică; am admirat multe apusuri de soare și multe nopți pline cu stele, am dansat și aici...

— ...aici?

— Aici? Singurele lucruri ce se pot face...

— Și altceva nimic nou, draga mea?

— Nimic nou, Giovannina...

Giovannina avu o mișcare de ciudă: copila nu voia să-i mărturisească taina a.

— Acum, spune-mi tu ce-ai făcut, Giovannina, întrebă copila cu multă bunătate.

— Știi... nimic deosebit anul acesta... am fost la Livorno, pentru băi.

— E frumos la Livorno?

— Minunat, Mario.

— ... Și apoi?

— Apoi, apoi, îți voi spune că e foarte minunat acolo și că te face să zici că toate celelalte locuri sunt de nesuferit. Acolo, marea când e furtunoasă, e poetică, și-i frumoasă și'n orele când e liniștită; de câte ori n'am admirat-o!

— Cu bărbatul tău?

— Luigi? Nici prin gând, — el nu poate suferi marea. Și-apoi bărbatii au marele defect că desprețuesc în totdeauna ceia ce femeile lor iubesc. Vai, Mario, de câte ori nu m'am certat cu Luigi pentru muzica lui Beethoven, pentru culoarea salonului nostru și pentru scumpa Marchisă Fulvia, pe care el n'o poate suferi!... Certe lungi; el e flegmatic, eu sunt nervoasă...

— Tu nu ești fericită?

— Fericită, fericită!... nu întrebă despre asemenea lucruri...

— Iubiai pe Luigi?

— Il iubiam, îl iubiam... îmi plăcea... El purtă fracul într'un mod deosebit; jucă valsul cum niciunul nu'l jucă; conducea cotilionul, cum puținii știu să-l conducă. Si în sfârșit felul cum îmi făcea curte; scene de gelozie, plâsete, sughițuri, spasmele... Și... toate astea impresionează pe copile.

— Pe urmă?

— Apoi ne-am căsătorit: iacă totul.

— Asta înseamnă?...

— ... Asta înseamnă, că acuma puțin îmi pasă de felul cum poartă fracul, pentrucă îl văd mai totdeauna în jachetă: cu mine nu mai dansează niciodată. M'a luat de nevastă, și-acum nu mai plânge, nu mai tremură, crede în virtutea mea, crede în dragostea mea, crede în atotputernicia lui!...

— Ei bine? Asta nu ajunge? Asta nu este iubire?

— ...Nu, vine o zi când aceasta nu este de ajuns... Innaintea aerelor pe care 'și le dă bărbatul, femeia simte o neliniște grozavă.

— Căsătoria înseamnă liniște, Giovannina.

— Nu. Neliniștea crește, când acest om, încetul cu încetul, nu se mai gândește la mijloacele de a seduce pe soția sa, la mijloacele de a plăcea, și a fi față de ea cel mai frumos, cel mai nobil, cel mai inteligent și mai înamorat dintre oameni.

— Soția nu e o amantă!

— Ce știi tu! Eu știu că Luigi mă iubea foarte mult, înainte de căsătorie, și suferea mult pentru dragostea mea; acum nu mă mai iubește, pentru că este sigur că e iubit.

— Tu nu ești de fel indulgentă — și iubirea, — Giovannina, este făcută tocmai din indulgență.

— Nu; este făcută din dreptate. Oare sunt eu mai puțin frumoasă? Sunt mai puțin elegantă și drăgălașe? mai puțin anabilă? Nu; și el, e cu totul altul. Din Mai, a început să descrească iubirea lui, și acum a ajuns să fie nepăsător.

— Ești sigură de bănuelile tale? Poate că te 'nșeli.

— Sigură? Uite! Eu ador marea și neputând sta la Neapole în timpul verii, am hotărît să mergem la Livorno, — el veni în contra voinței sale — găsi apă sărată, nefolositoare, și Pancaldi îl plictisi. Ardența nu-l mișcă de loc. Se poate închipui ceva mai rău?

— Dar de ce nu plecați de-acolo?

— Să mă dau învinsă?

— O jertfă este dulce, când cineva iubește...

— Va să zică, toate jertfele, eu trebuie să le fac? Noi femeile, noi, suntem totdeauna pilda abnegațiunei. Noi să iubim, noi să suferim toate plictiselile, noi să ertăm caraghioslăcurile bărbatului, noi să ne lingușim, pentru ca ei să ne mai iubească. E prea mult, e prea mult

Giovannina se încălzise încetul cu încetul ca și cum nimeni nu era de față, pregătind par'că un discurs, pe când copila o asculta atentă, privind-o cu ochii săi luminoși, plini de bunătate.

— E trist, foarte trist, reluă Giovannina, acest măritiș cu o persoană cu care n'ai avut nici o intimitate mai înainte. Dumas, de multe ori a spus aceasta: el numai o gândea, eu o și simt. Doamne, doamne! Să mănânci, să te plimbi, să te 'mbraci, să trăești toată viața împreună cu un om, cu care ai făcut numai un vals. E de răs — și e și trist. — Și știi ce descoperire înfricoșătoare facem într'o zi? Descoperim că noi nu mai iubim.

— Oh, făcu copila, și-și ascunse fața între mâini.

— Nu mai iubim. Nimic nu mai este în noi, în sufletul nostru. Devenim tăcute și liniștite: în zadar căutăm să eșim din această stare de lucruri, în zadar luptăm împotriva acestei nepăsări. Iubirea e

moartă... Atunci, toate lipsurile acelu om, — ale bărbatului nostru, — ne apar în toată goliciunea lor, respingătoare. Și atunci, îndurerate, desnădăjduite, tinere și cu o mulțime de sentimente ce se perd zadarnic, căutăm iubirea în altă parte.

— În altă parte?

— Intr'o altă inimă care ne înțelege. Acel altul e gata, frumos, poetic — și fatal — n'are nici o asemănare cu bărbatul-rege. Acel altul știe să iubească, știe să-și piardă capul; nu știe și nu înțelege alt nimic, decât pasiunea. Femeia iubește pe acest altul cu o necesitate logică, pentru că trebuie să iubească din nou, pentru că acel altul este alesul inimei sale. Dar îți închipuești tu, copilă, cu ce disperată pasiune femeia se dă acestuia, îți închipui tu cu ce putere de suflet se apropie de acest altul, care pentru ea este iubirea și vina, durerea și fericirea? Îți închipui această femeie, care și-a uitat într'o zi toată viața ei, voind să lase pe acest om, pentru un altul...

Și cuvintele i se opriră pe buze, de ciudă, iubire și gelozie. Apoi se ridică în sus și întrebă:

— Ai să te măriți cu Montefiore, Maria?

— Da, Giovannina, răspunse aceasta, în picioare, liniștită și serioasă.

— Și... pentru ce?

— Pentru-că îl iubesc.

Și cele două priviri, deopotrivă înamorate, și desnădăjduite, se întâlniră ca două ascuțisuri de săbii dușmane.

MATILDA SERAO.

Traducere din italienește de
D. IONESCU-MOREL.

Povestea Crivățului

I

De ieri a 'nceput să se cearnă zăpada curată și albă
Iar pomii par toți înfloriți, dar triști și lipsiți de viață.
In casă e bine și cald și, strânși împrejurul bunichii,
Copiii ascultă mirați povestea bătrânului Crivăț.

— Dar cum e la față, bunico?

— E mare de-ajunge la ceruri,

Și'n mersu-i sfărâmă păduri și codri ce-i stau împotriva,
Iar părul și barba 'ncălcită acoperă sate și câmpuri;
Pe umeri aduce furtunile negre și pline de spaime,
Și ochii îi scapără groaznic și-i joacă sub negre sprâncene
Și neguri îi stau grămădite pe fruntea plecată, iar capul
Îi este încins de-o cunună de flori veștejite și moarte!

Hei, dragi copilași, e-o 'ntreagă poveste această cunună!
 Voi credeți că Crivățul ăsta a fost totdeauna sălbatec?
 Dar, vezi, că odat'a zărit o zână frumoasă. — Pe-atuncea,
 Zefir îi zicea. Și era frumos și voinic fără seamăn.
 Ș'a stat s'o privească. Și'ndată un dor nențeles îl cuprinse.
 Iar Zâna, cântând răpitor pe-o liră cu strune de aur,
 Pe-aproape de dânsul trecu, senină și fără să-l vadă.
 Flăcăul rămase 'mpetrit, privind-o cum piere în zare.
 Apoi alergă într'acolo. În drum îi ieși o bătrână.
 Zefir o 'ntrebă de-a văzut pe Zâna cu lira de aur.
 Bătrâna atunci îl rugă să nu se mai ție de Zână.
 Dar el o porni înainte. Și-atât îi mai spuse bătrâna:
 — «Iea seama, băete, ce-ți spun: să nu te atingi de cunună!»

II

Depart, în zările-albastre, sclipeau locuințele Zânei...
 Ajuns pe'nserate acolo, intră pe-o poartă de aur,
 Și-apoi, pe o scară de marmur' ajunse 'n odăile albe
 Și stete 'nlemnit, auzind, ca 'n vis, suspinare de liră.
 Dar cântul pe 'nțetul se stinse. Și-o liniște-adâncă se 'ntinse,
 Pustiu pretutindeni. Zefir scobori sonorele trepte
 Și-ajunse 'ntr'o mândră grădină cu-alei și boschete umbroase,
 Și Zâna cu lira de aur pe-alei se plimba visătoare,
 Mai albă ca ziua și-având pe frunte-o cunună de roze
 Ce'n păru-i de aur muriau și iar infloreau într'o clipă,
 Și'n urmă-i venea, cu alaiu, o curte de flori și de fluturi...
 Iar Zâna în mijlocul lor, zâmbia fericită. Se zice
 Că'n noaptea aceea Zefir a dormit în odaie cu Zâna.

III

Dar blândul Zefir își uitase cu totul de sfatul bătrânei.
 Odată se luă după Zână, când ea se ducea să se scalde
 Pe-o noapte cu lacrimi de aur și calde-adieri parfumate.
 Pădurea, supt farmec de lună, doinea visătoare și albastră
 Și-un alb nouraș de argint plutea pe de-asupra alene,
 Iar lacul dormea nemișcat, în paza pletoaselor sălcii...
 Când Zâna păși luminoasă, lăsând să-i alunece haina
 Și goală rămase pe mal — pădurea-și opri răsufierea.
 Cu brațe molatece-apoi cununa de roze-și desprinse
 Și-o puse uimită alături, la umbra frumoșilor dafini...
 Zefir ce-o urmase tiptil o prinse în brațe și, vesel,
 Voi să-i așeze din nou pe frunte cununa de roze...
 Dar, vai, o furtună grozavă din zări se stârni fără veste
 Și bice de foc șerpuind despicară 'ntunericul nopții,
 Apoi pretutindeni se'ntinse-o tăcere adâncă și oarbă,
 Și-o umbră atunci se văzu fugind și-ascunzându-se 'n peșteri,
 Era blestematul Zefir — căci Zâna murise de spaimă

Acuma e crunt și sălbatec și mare de-ajunge la ceruri,
Și poartă pe cap o cunună de flori veștejite și moarte
Și adesea din peșteră iese în nopțile negre de iarnă,
Și-aleargă, țipând de durere, pe 'ntinsul câmpiilor albe...

ORESTE

SINGURĂTATE

de GUY DE MAUPASSANT.

Plecam dela o petrecere, la care răseseam mult. Un prieten vechiu îmi zise :

— Vrei să urcăm pe jos, calea Champs-Élysées ?

Și iată-ne plecați, mergând încet pe subt copacii ce-și mai păstrasera încă îmbrăcămintea lor de frunze.

Tovarășul zise :

— Nu știi de ce, parcă aicea respir noaptea mai bine decât oriunde. Mi se pare că gândirea-mi se lărgește. Am câte-odată scăpărări de cugetare, cari te fac, o clipă, să crezi că ai să descoperi taina dumnezeiască a lucrurilor. Dar fereastra se închide. S'a sfârșit.

Din când în când, vedeam două umbre lunecând pe lângă pădurice, treceam pe dinaintea unei bănci pe care două ființe, strânse una lângă alta, nu făceau decât o pată neagră.

Prietenul murmură :

— Sărmanii ! Nu-mi stârnesc scârbă, ci-o milă nesfârșită. Din tainele vieții omenești, am pătruns una : chinul cel mare al existenței noastre e pricinuit de faptul că suntem veșnic singuri, și toate sforțările, toate faptele noastre nu au altă țintă decât înlăturarea acestei singurătăți. Indrăgostiții aceia de pe bănci, caută ca și noi, ca și toate ființele, să pună capăt singurătății lor, măcar pentru o clipă ; dar zadarnic, rămân, vor rămânea totdeauna singuri și noi de asemenea. Doar că bagi de seamă mai mult sau mai puțin, asta e.

De-o bucată de vreme îndur chinul grozav de-a fi înțeleș, de a fi aflat singurătatea îngrozitoare în care trăiesc și știu că nimic nu-o va curma, nimic, auzi ? Orice am încerca, orice-am face, oricare ar fi avântul inimilor noastre, chemarea buzelor noastre și îmbrățișările brațelor noastre, totdeauna suntem singuri.

Te-am luat azi la plimbarea asta, ca să nu mă întorc acasă, căci acuma sufăr îngrozitor de singurătatea locuinței mele.

Și ce-mi va folosi ? Îți vorbesc, mă ascultă și suntem fiecare singuri, alătura, dar singuri. Mă pricepi ?

Fericiți cei săraci cu duhul, zice Evanghelia. Ei au iluzia fericirii. Ei nu simt mizeria noastră stingheră, nu rătăcesc în viață ca mine, fără altă atingere decât aceia a coatelor, fără altă bucurie decât mulțămirea egoistă de a pricepe, de a vedea, de a găci, de a suferi într'una de conștiința veșniciei noastre singurătăți.

— Ți se par cam nebun, nu-i așa? Ascultă-mă. De când am simțit singurătatea ființei mele mi se pare că mă înfund, pe zi ce merge, într'o hrubă întunecată ale cărei margini nu le pot găsi, al căre; capăt, dacă o fi având, nu-l știu. Pășesc fără nici un tovarăș, fără nimeni pe lângă mine, fără nici o viețuitoare care să facă același drum încâlcit. Hruba asta, e viața. Câte odată aud zgomote, strigăte, voci... înaintez pe dibuite către glasurile acestea nelămurite. Dar nu știu niciodată de unde pornesc ele; nu întâlnesc niciodată pe nimeni, nu găsesc niciodată altă mână în întunecimea care mă înconjoară. Mă înțelegi?

Câțiva oameni au ghicit suferința asta cumplită.

Musset strigă:

«Cine vine? — Cine mă chiamă? Nimeni.

Sunt singur. — E ceasul care bate.

O singurătate! — O mizerie!»

Dar la el nu era decât o îndoială trecătoare, nu încredințare deplină, ca la mine. Era poet, își popula viața cu fantome, cu visuri. Nu era niciodată cu totul singur. — Eu, sunt singur.

Gustave Flaubert, unul diu marii nenorociți, pentru că era unul din marii înțelegători, n'a scris el, unei prietene, fraza aceasta desnădăjduitoare?: «Suntem cu toții într'un pustiu. Nimeni nu înțelege pe nimeni.»

Nu, nimeni nu înțelege pe nimeni, orice s'ar gândi, orice s'ar spune, orice s'ar încerca. Știe pământul ce se petrece în stelele acelea, aruncate în spațiu ca niște semințe de foc, așa de depărtate că noi deabia vedem lumina câtorva, pe când nenumăratele oști ale celorlalte sunt pierdute în nesfârșit, așa de apropiate poate, încât formează un tot ca moleculele unui corp?

Un om nu știe mai mult despre ceea ce se petrece în altul.

Suntem mai depărtați între noi, decât aceste astre, mai izolați în deosebi, căci gândirea nu poate fi măsurată.

Știi ceva mai grozav decât conviețuirea neîncetată cu ființe pe cari nu le putem pătrunde! Ne atragem unii către alții ca și cum am fi înlănțuiți strâns, cu brațele întinse fără a ne putea prinde. O trebuință chinuitoare de unire ne muncește, dar silințele rămân neisbutite,

înărturisirile nefolositoare, îmbrățișările neputincioase, desmierdările zădarnice. Când vrem să ne amestecăm sufletele, avânturile noastre nu fac decât să ne ciocnească unul cu altul.

Și niciodată nu mă simt mai singur decât când îmi deșert inima unui prieten, căci îmi dau seama mai bine atunci de piedica ce nu se poate trece. Este aici omul ăsta, îi văd ochii limpezi ce se uită la mine; dar sufletul de după ei, nu-l știu. Mă ascultă. Ce s'o fi gândind? Da, ce s'o fi gândind? Nu pricepi chinul acesta? Poate mă urăște? poate mă desprețuește? râde de mine? Cugetă la ceia ce-i spun, mă judecă, își bate joc, mă condamnă, mă socotește mediocru sau prost. Cum să știu ceiace gândește? Cum să aflu dacă mă iubește cum îl iubesc eu? și ce-o fi în capul ăsta rotund? Ce taină și gândirea necunoscută a unei ființe, gândirea ascunsă și liberă, pe care n'o putem ști, nici cârmui, nici stăpâni, nici birui!

Și eu în zădar vreau să mă dau deantregul, să deschid toate porțile sufletului, nu isbutesc. Îmi rămâne în fund, adânc în fund, locul tainic al Eului meu unde nimeni nu poate pătrunde. Nimeni nu-l poate afla, nimeni nu poate intra pentrucă nimeni nu-i întocmai ca mine, pentrucă nimeni nu înțelege pe nimeni.

Mă pricepi cel puțin în clipa asta? Nu, mă socotești nebun, mă cercetezi, te ferești. Te întrebi «Ce-o fi având în sara asta?»

Dar dacă vei isbuti într'o zi, a înțelege, a găci suferința asta grozavă și delicată, vino și-mi spune numai atât: «Te-am înțeles!» — și poate ai să mă faci fericit, o clipă.

Femeile mă fac să-mi dau și mai bine seama de singurătatea-mi.

Mizerie! Mizerie! Cum m'au făcut să sufăr, pentrucă ele îmi dădeau, mai mult decât bărbații, iluzia că nu sunt stingher.

Când începi a iubi, ți se pare că ți se lărgește sufletul.

O fericire supraomenească te cuprinde. Știi de ce? Știi tu care e pricina fericirii ăștia uriașe? E închipuirea că nu mai ești singur.

Singurătatea, părăsirea ființei omenești pare că încetează.

Ce rătăcire!

Mai chinuită încă decât noi de veșnica dorință a iubirei, are roade inima noastră stingheră, femeia este minciuna cea mare a Visului!

Ai cunoscut ceasurile minunate petrecute față în față cu floța asta cu părul lung, cu trăsături fermecătoare, și a cărei privire te înnebunește. Ce rătăcire ne turbură mintea, ce iluzie ne cuprinde!

Pare că ea și eu n'o să facem acuși decât un tot?

Dar acest acuși nu mai vine niciodată, și, după săptămâni de așteptare, de nădejde și de bucurie înșelătoare, mă regăsesc deodată, într'o zi, mai singur decât fusesem înaintea.

După fiecare sărutare, după fiecare îmbrățișare, singurătatea se mărește. Și cât e de înnebunitor, de grozav.

N'a scris un poet, Sully Prudhomme?

Îmbrățișările nu-s decât avânturi neliniștite.
Silinți nerodnice a iubirei care încearcă
Unirea imposibilă a sufletelor prin corpuri.

Și pe urmă, adio. S'a isprăvit. Deabia mai recunoști femeia, care ne-a fost într'o clipă a vieții totul, și-a cărei gândire intimă, banală fără îndoială, n'am cunoscut-o niciodată.

Chiar în ceasurile când se părea că într'o unire tainică a ființelor, într'o amestecare desăvârșită a dorințelor și a tuturor năzuințelor, te-ai scoborât până în fundul sufletului, un cuvânt, un singur cuvânt, ne scotea din rătăcire, ne arăta ca un fulger în noapte, pustiu negru dintre noi.

Și cu toate astea, ceia ce-i mai bun pe lume, e să petreci o noapte lângă femeia care ți e dragă, fără să vorbești, aproape cu desăvârșire fericit, numai prin singura senzație că-i lângă tine.

Să nu cerem mai mult, căci niciodată două ființe nu se pot topi una în alta.

Eu acuma mi-am zăvorit porțile sufletului. Nu mai spun la nimeni ceea ce cred, ce gândesc, ce mi-e drag. Știindu-mă condamnat la singurătatea asta grozavă, privesc lucrurile fără să-mi dau vre-o dată părerea. Ce-mi pasă de păreri de certuri, de plăceri, de credințe. Neputând să împart nimic cu nimeni, nu-mi pasă de nimic. Gândirea mea nevăzută rămâne necercetată. Ca să răspund la întrebările de fie ce zi, am fraze banale și un surâs care zice «Da», când nu vreau nici să vorbesc.

Mă pricepi?

Urmasem calea până la arcul de triumf de l'Etoile, apoi ne scoborâsem până în piața Concordiei, căci vorbise arar, adăogând multe lucruri, de care nu-mi mai aduc aminte.

Se opri, și deodată întinzând brațul către vârful obeliscului de granit ce se înălța de pe pavagiul Parisului și care își pierdea profilul egiptean în mijlocul stelelor, monument surghiunit purtând pe laturi istoria țării sale scrise, scrisă în semne nedeslegate, prietenul strigă:

— Uite, toți suntem ca bucata asta de piatră.

Apoi mă părăsi, fără să mai zică nimic.

Era beat? Era nebun? Era înțelept? Nu știu încă. Câte odată mi se pare că are dreptate, câte odată, că-și pierduse mintea.

Tradus de ERNEST ENE.

SCRISOARE...

Minunea mea, acum e primăvară
 Și-s flori în câmp, și flori la pălărie.
 Vin cânturi dragi, zefiri ca să te-'mbie...
 Minunea mea, acum e primăvară,
 Vin doruri noi, vin păsări călătoare,
 Și gândul meu spre tine, visatoare,
 Se duce-'n zbor, și zboară ca nălucă...

In sat la noi, i-un cântec nou de viață,
 Cu drag și dor, voioși ca niciodată,
 Copii din câmp, zic hora la olaltă...
 In sat la noi, i-un cântec nou de viață,
 Bătrâni sfătoși, dau semn de vreme bună
 Zămbesc cu toți, și dorul îi îngână,
 Când se gândesc, la clipa cea din urmă...

Minunea mea, acum e primăvară
 Tu vino-'n câmp, — cu drag noi mână-'n mână!
 Din mândre flori, vom împleți cunună...
 Minunea mea, acum e primăvară,
 Pustiul dor și toată jeluirea,
 Se duc pribegi, — ș'un cânt de veselie,
 Pornește-ncet, spre tine să te-'mbie...

Ce drag ar fi, s'ave:n și noi în lume
 Ca flori din câmp, mai multe primăveri!...
 Vin doruri noi, și altele-or apune...
 Ce drag ar fi, s'avem și noi în lume,
 Acelaș dor, ca cel de primăvară,
 Te-aș alinta, din zori și până-'n sară,
 Ce drag ar fi!... copilă visătoare...

G. VLĂDESCU-ALBEȘTI

REVISTA GENERALA

Despre însemnata lucrare a d-lui D. Onciul: «Din Istoria României», cea mai limpede și mai strânsă povestire a trecutului nostru național, se va tipări o dare de seamă pentru cetitorii acestei Reviste.

*

Din numărul 2 al *Revistei politice și literare* din Blaj a apărut pe ziua de 1 Mai, însemnăm ca vrednice de luare aminte Observațiunile d-lui Străjanu asupra *filozofiei lui Conta*; Paginile d-lui Aurel Ciato despre *Uzul în drept, Scrisoarea* iscălită V. Nițescu. Nuvela: *Urs tul* a d-lui Agârbiceanu. apoi *versuri* de poezii A. Cotruș, Rusmin, Hyperion.

*

Intemeiat pe fapte biografice din viața lui M. Eminescu, pe mărturisiri vrednice de încredere ale oamenilor care au venit în atingere cu dânsul vreme îndelungată, dl. N. Zaharia publică în *Noua revistă română* de acum patru zile, un studiu psihologic asupra dureroasei agonii sufletești a marelui poet.

Arta gotică în vremile noastre.

În multe orașe ale Germaniei, se lucrează cu stăruință la întregirea bisericilor medievale, care din cauza lipsei de mijloace bănești sau din alte împrejurări puțin cunoscute azi, au trebuit să rămâie neisprăvite. Cutare lăcaș în stil gotic primește acum o pereche de turnulețe deasupra întrării; un altul capătă prin harul nechemat al meșterilor moderni o clopotniță bătătoare la ochi; în multe orașele de provincie, biserici bătrâne de șapte veacuri înalță cu mândrie ciudată spre bolta cerului săgețile cutezătoare ale unor turle țuguiate.

Uneori adaosurile acestea se unesc armonios cu bucățile mai vechi ale clădirii; adesea, totuși, nepriceperea uimește, deosebirea de stil e groaznic de țipătoare și întregul arhitectonic al unui mare număr de biserici astfel întregite stârnește râsul prin lipsa de potrivire a părților. Schimbările se resfrâng și mai departe. Orașele nu se mai zugăvesc în zare așa cum erau înaintea: silueta lor e alta, și locitorii nu se împacă bucuros cu asemenea prefaceri, căci însăși cetatea unde s'au născut, începe să le pară mai puțin prietenoasă. Ei nu se mai simt acasă la dâșii.

Foloasele acestor isprăvi sunt foarte îndoelnice. *Artă nu câștigă, fie că stilul turnurilor adăogate este modern, fie că întregirea s'a făcut în formele arhitecturii gotice.* Totul rămâne o biată cârpeală, care vatămă simțul istoric sau maimușărește frumusețele unei arte străine de gustul și priceperea timpurilor noastre. (După *Kunstwart*. Konrad Lange. Der Ausbau gotischer Kirchtürme).

Starea Japoniei după războiul de acum doi ani.

Viața economică și culturală în arhipelagul Japonez câștigă zilnic puteri noi. Legătura cu neamurile mai luminate ale apusului european se întărește neconținut, iar *vechiul dispreț pentru oamenii de rasă albă scade*, făcând loc unei admirații foarte sincere și unei prețuiri tot mai înțelegătoare.

Universitățile din Europa, cele franceze, elvețiene, britanice, dar mai cu seamă germane, primesc anual mii de tineri Japonezi trimiși ori veniți de bună voie la învățătură. În țara lor, numărul de școli începătoare sau mijlocii, tehnice sau universitare, a crescut și nevoile cari se mai simt în această ramură sunt grabnic îndeplinite prin fondarea de noi așezăminte.

Pilda Europeanilor e folosită în părțile ei bune. S'au luat măsuri pentru *stăvilirea neurasteniei*; gimnastica e răspândită în mai toate clasele poporului și cu deosebire tinerețea,—băieți și fete,—se îndeletnicește cu exerciții aproape zilnice. Pentru educația femeilor s'au întocmit o seamă de școli gospodărești după chipul și asemănarea celor europene. În același timp, meșteșugurile sunt ocrotite și pentru ca lumea să nu dea năvală numai spre universități în vederea slujbelor și a traiului parazitărilor, s'au înlesnit căile spre școala de meserii.

Obiceiurile se îndulcesc, femeile se bucură de o libertate mai largă, dreptul de a învăța în școală nu le mai este răpit; iar căsătoria s'a desrobotit acum într'o mare măsură de apăsătorul despotism părintesc. E drept că nici neajunsurile unor asemenea prefaceri nu pot lipsi, dar semnele bune copleșesc toate arătările îngrijitoare. (După *Revue de Paris*. April 1908. Le Japon d'aujourd'hui, Capitaine V).

Rostul judecății limpezi în educația morală.

De curând, la 15 Martie 1909, publicația pariziană *Revue Pédagogique* a dat la iveală câteva pagini vrednice de luare aminte, ale unei profesoare franceze, d-na J. Regnault. E vorba de pretinsa neîncredere a lumii în moralitatea oamenilor deștepți, cari viețuiesc mai mult cu puterile de judecată rece ale minții lor, se induioșază rar sau de loc, și nu pot îngădui nici unei învățături, nici unui îndemn să le pătrundă în suflet pe calea inimii. *Autoarea crede că dimpotrivă simțământul se impacă foarte bine cu inteligența.* Pregătirea deplină pentru viață, puternica unitate a firei omenești, va trebui înfăptuită prin *armonioasa dezvoltare a judecății alături de însușirile inimii.* Numai astfel ființa cuvântătoare se va putea călăuzi pe drumurile anevoioase ale traiului în mijlocul semenilor săi. Obișnuința de a cugeta cât mai de timpuriu asupra datorțiilor de tot felul, aduce pe om în măsură de a se hotărî lesne, deslușit, fără multă șovăire și mai ales fără greșală, în clipele mari ale vieții lui. Școlile trebuiesc să dea vârstei copilărești idei morale cu desăvârșire limpezi, ferindu-se cu strășnicie de învățăturile negative, pe care mintea plăpândă a școlărimii nu le poate pricepe în deajuns. Pare însă greșit sfatul autoarei de a goni din viața tineretului cucernicia, sau teama de cele tainice, pe care omul nu le poate cunoaște în adâncul firei lor. *Educația religioasă va trebui în veci să rămână la temelgia sufletului nostru.*

LILIECII

*Stau împânziți în floare bătrânii lilioci,
Și-au adormit în miros tăcutele poteci.
Bătrâni și totuși tineri în legănări de vânt
Șinclină bogăția de floare spre pământ.*

*Podoaba lor vioae de flori mărunte-albastre,
Ce trist se oglindește în inimile noastre!
Tot alte flori învie pe-aceleași crenși bătrâne;
În inima uitată acelaș dor rămâne.*

*Acciași primăvară surdăe 'ntregii firi;
Dar s'ă topit credința eternei amăgiri:
Tu, liliac albastru, ești plin de veselie,
Tu, inimă uitată, ești tristă și pustie.*

CONST. MANOLACHE

ÎNDREPTĂRI

La pagina 348 a «Sămănătorului» de Vineri 16 April pasagiul 2, rândul 12 se va citi «... închipește pe omul singuratic, perdut în noianul ispitelor pământene». Iar la pagina 350, în rubica Răspunsurilor, al 3-lea rând, se va citi «I. E. Torouțiu» în loc de: «Torentiu».

RĂSPUNSURI

D-lui V. Poiană. — Se vor tipări. Mulțumim.

D-lui V. Vranceanu. — Îi vom păstră un loc, poate chiar în «Sămănătorul» de săptămâna viitoare.

D-lui Viorel (București). — A fost cu neputință pân'acum. Năvala este așa de mare, încât unii trimitători sunt nevoiți s'astepte cu lunile. Vom căută să-l tipărim în cel mai apropiat număr.

D-lui A. Va. — Sonetele Domniei-Voastre cuprind câteva frumuseți de cugetare. Am descoperit însă și vreo două imagini greșite, iar legătura dela o bucată la cea următoare nu e destul de limpede. Închegați mai bine icoanele, deslușiți cu deamănuntul înțeleșurile și veți dà un «Trio» în adevăr nou.

D-lui C. Carp. — L'am primit și vă suntem recunoscători.

D-lui A. Hg., București. — Stilul novelei D-v. nu e svelt, șovăește pe alocurea, se frânge aproape, sub încărcătura frazelor. Subiectul nu pare îndestul de lămurit nici pentru autor. Trebuie să vă judecați fără nici un dram de părtinire; numai astfel veți dà pagini mulțumitoare și vrednice de lumina zilei.

D-lui Grion. — Am avea puțin de cârtit asupra formei, care pătimește numai de neajunsurile originalelor. Căutați cu stăruință izvoarele adevăratei poezii, care nu se trufeste cu armonii goale de'nțeleș, ci răsună sinceră, disprețuind orice măreție meșteșugită. Mai cu seamă *finuta bătoasă*, nespus de supărătoare a unei anumite filosofii, nu se potrivește în haina versului.